

MANIFEST 1 D'OCTUBRE

Fa 30 anys, l'Assemblea General de l'ONU, en la seva resolució 45/106, va designar el 1r d'Octubre com el dia Internacional de les Persones Grans, data que hem celebrat i reivindicat tots dos sindicats, CCOO i UGT, per obtenir la visibilitat necessària i destacar les importants aportacions que les persones grans realitzem per a l'avanç de la nostra societat, i per crear consciència intergeneracional sobre les diferents oportunitats i els desafiaments de l'envelliment actiu en el nostre món.

El nostre record inicial en aquest 1r d'Octubre és per als milers de persones mortes per l'acció assassina del virus que ha assolat la nostra societat, i la nostra abraçada solidària a les seves famílies. La pandèmia ha estat especialment cruel amb el nostre col·lectiu, sens dubte el més castigat per la virulència de la pandèmia: només en les residències de gent gran s'ha produït un desastrós impacte que ha segat més de 30.000 vides, i avui continuem mantenint la nostra creença que moltes d'aquestes vides es podien haver salvat, realitzant polítiques de prevenció i desenvolupant plans d'acció per a salvaguardar-les. Continuem plantejant la necessitat d'investigar judicialment tot el que ha ocorregut en el nostre col·lectiu durant la pandèmia, i l'exigència de responsabilitats dels qui havien d'haver pres les decisions necessàries per a evitar el brutal resultat provocat per la inacció o l'acció errònia política i sanitària durant la pandèmia en aquest àmbit.

Malgrat la dificultat evident de gestió d'una pandèmia d'aquestes característiques, fins a la posada en marxa d'un procés de vacunació, que sembla haver permès controlar-la, la gestió i la capacitat preventiva en les residències de gent gran han resultat clarament insuficients per a abordar una crisi d'aquesta dimensió i naturalesa.

Les persones grans contribuïm des de diferents àmbits al desenvolupament econòmic i social del país, però, malgrat això, continuem sent discriminades i excloses de la societat, com aquesta pandèmia ha tornat a demostrar. Hem de superar definitivament l'edadisme, superar prejudicis, per obtenir una població més activa socialment i econòmicament, una societat que se senti protegida i que se li permeti envellir de la forma més saludable possible.

En el context de crisi sanitària actual, la vida de les persones grans i la qualitat amb la qual la viuen estan condicionades, d'una banda, pel fet que s'assegurin i enforteixin serveis públics de qualitat, capacos de mantenir les mesures d'higiene, atenció i prevenció necessàries. D'una altra, pel fet que generem espais de convivència capaços

de fer prevaler les necessitats socials en condicions de seguretat, com ciutats més per als vianants i ciclables o xarxes de suport a les persones vulnerables.

Les persones grans preferim envellir a casa nostra, però un dels principals problemes és l'accessibilitat a les nostres pròpies llars, perquè a Espanya hi ha al voltant de 5 milions d'edificis que no compten amb ascensor, a més d'altres barreres arquitectòniques, per la qual cosa uns 1,8 milions de persones tenen serioses dificultats o, directament, no tenen la possibilitat de sortir de casa seva.

Pel que fa a l'atenció a domicili, cal identificar les persones amb majors necessitats d'atenció, i prioritzar les atencions considerades imprescindibles en cada cas, per a així poder reorganitzar els recursos. S'emplaça al fet que siguin els i les assistents socials pertanyents a les respectives conselleries de serveis socials o administracions locals els qui, en el marc d'una adequada coordinació sociosanitària, sota la direcció dels serveis públics de salut, valorin les situacions personals i socials de les persones usuàries, i no les empreses que actualment presten aquests serveis.

El fet que les persones grans siguin vulnerables no implica, ni molt menys, que amb això hagin perdut salut o capacitats. Els homes i les dones que superen els 65 anys continuen sent persones que encara tenen expectatives de viure dècades. Per això devem públicament i col·lectivament assumir el desafiament que les seves vides siguin saludables i actives.

Per a això, els sistemes públics de salut, dependència i serveis socials són elements essencials per a aconseguir envellir en condicions saludables i amb autonomia. A més, són instruments per a lluitar contra la desigualtat en totes les etapes de la vida, abordant les diferències territorials existents, així com la cobertura de serveis i recursos destinats per a les persones grans.

Cal continuar garantint el Sistema Públic de Pensions, per a això l'últim acord és molt important, perquè s'elimina l'Índex de revaloració de les pensions, que limitava les pujades anuals al 0,25%, s'elimina el Factor de sostenibilitat, millorant les pensions de futures generacions de pensionistes i reforçant el pacte intergeneracional, l'Estat assumeix les mal anomenades despeses impròpies de la Seguretat Social, donant així un pas nou i decisiu en la separació de fonts de finançament que es va construir des de 1995 (donant compliment de la forma més adequada al sistema de finançament previst en l'article 109 de la Llei General de Seguretat Social, principalment a través d'ingressos per cotitzacions i transferències pressupostàries, que no préstecs), i es compromet a garantir el Sistema públic de pensions, en incloure's en la Llei General de la Seguretat Social una clàusula mitjançant la qual es realitzarà anualment una transferència a través dels PGE per al voltant d'un 2% del PIB, que suposa 22.000 milions d'euros en xifres de 2021, la qual cosa representa una gran millora en els ingressos del sistema i per tant de la sostenibilitat de les pensions.

Durant anys, successius governs han finançat amb càrrec a cotitzacions altres polítiques de despesa, llevant durant la crisi anterior, de forma accelerada i per

quanties superiors a les previstes inicialment en la Llei que regula el Fons de Reserva de la Seguretat Social, els fons acumulats en aquest.

El mateix Tribunal de Comptes ha quantificat en 103.690 milions d'euros, el que ha estimat finançament, amb càrrec a les cotitzacions, d'altres polítiques que degueren haver estat finançades pressupostàriament.

L'acord de pensions recentment aconseguit reforça aquesta línia de necessària transparència i rigor en el compliment del principi de separació de fonts, que encara tenia moltes excepcions en la seva aplicació.

En aquest aspecte, resulta convenient conèixer i tenir en compte a l'hora d'abordar el futur de la Seguretat Social, en el marc de la solidaritat intergeneracional, les aportacions realitzades històricament per les cotitzacions durant les últimes dècades i la seva destinació real, completar i mantenir actualitzat el procés de separació de fonts i clarificació de la seva utilització mitjançant el seu estudi i anàlisi per part de la Seguretat Social. Amb això es reforça també la transparència en la gestió de la Seguretat Social, facilitant als treballadors i treballadores, d'un costat, i al conjunt de la societat, d'un altre, el millor coneixement de la destinació de les seves cotitzacions i impostos, respectivament, en el finançament de la Seguretat Social. Cotitzacions que són i seran la principal font de finançament del sistema, i finançament pressupostari, que, amb importància creixent durant els pròxims anys, han de permetre finançar adequadament el sistema de pensions durant les dècades en què haurà d'afrontar necessitats més elevades.

No es tracta només d'una exigència democràtica i de transparència elemental, sinó també de combatre les campanyes interessades a donar la fal·laç imatge d'una Seguretat Social en fallida, endeutada i sense recursos suficients, i al mateix temps per defensar que el sistema de repartiment en el qual es basa el nostre sistema de pensions és perfectament sostenible, i més quan no se li endossen —com en el passat— despeses indegudes, i és, a més, l'únic que pot garantir i blindar el futur d'aquestes pensions.

Ressaltem que la desigualtat laboral es plasma clarament en la bretxa existent en les pensions. Tant el tipus de pensió com les seves quanties col·loquen les dones en una posició visiblement pitjor que la dels homes. Abans de la crisi, ja es podia observar que les condicions laborals i els diferents nivells de corresponsabilitat social afecten la quantia de les futures pensions i mantenen la desigualtat en l'accés i determinació d'aquestes. Les polítiques per a evitar i abordar les conseqüències que la crisi econòmica i de cures tenen en les condicions de treball, renda i vida de les dones, han de tenir un paper protagonista per a evitar la bretxa existent.

Per tot això avui, dia 1 d'octubre, les Federacions de Pensionistes i Jubilats d'UGT i de CCOO reclamem al Govern i al conjunt de les Administracions i Poders públics, el següent:

1.-El desenvolupament i la implantació de polítiques públiques en matèria de promoció de la salut són imprescindibles per a garantir l'envelliment actiu, ja que afecten de manera directa la deterioració de la salut i les capacitats autònomes de les persones grans. Es fa cada dia més imprescindible situar la despesa sanitària pública en, almenys, el 7,2% del PIB, cosa que anem reivindicant des de fa anys. Aquest increment en el finançament ha d'aparellar l'increment de la despesa en Atenció Primària fins al 25% del total de la despesa sanitària, per aconseguir acostar a la població els serveis sanitaris, i donar més capacitat resolutiva a l'Atenció Primària.

2.-Que es continuï protegint les persones grans del COVID-19, i per a això cal considerar tres situacions: Persones grans autònomes, persones que requereixen ajuda a domicili, i persones residents en centres de gent gran. El primer dels casos requereix aïllament i prevenció primària, però els altres dos casos necessiten una aposta per l'establiment de criteris comuns estatals emparant els drets d'atenció a la dependència i a la salut pública, amb una cooperació interadministrativa, amb criteris clars d'actuació, que hauran d'aplicar les administracions competents.

3.-Es necessita més capacitat de resposta del Sistema d'Atenció a la Dependència davant la crisi sanitària, perquè ha resultat manifestament feble. Cal recuperar el finançament estatal, insistint en la línia del recent acord en el marc del Diàleg Social per posar en marxa un Pla de Xoc per a culminar la implantació del Sistema d'Atenció a les persones Dependents. Des de 2012, el desenvolupament del sistema s'ha anat assentant sobre una fragilitat que s'ha fet palesa en els últims anys. Potenciar el sistema sobre l'eix crucial de la qualitat és clau per a afrontar els reptes demogràfics que estan per venir. Cal posar més l'accent en la rellevància de reorganitzar els centres d'atenció a les persones dependents, adequant els seus recursos i espais en funció del grau de dependència.

4.-Els partits polítics han de tenir en compte que el col·lectiu de persones grans és molt vulnerable a polítiques de retallades, i més quan estem passant, en massa ocasions, a convertir-nos en sustentadores principals de les següents generacions, perquè les pensions suposen la principal font d'ingressos de més del 25% de les llars.

5.-És necessari abordar les desigualtats al llarg de totes les etapes de la vida. Les polítiques públiques han de garantir l'exercici efectiu dels drets alhora que promouen la redistribució de la riquesa, perquè existeix marge per a millorar la contribució fiscal, així com per a aconseguir un sistema fiscal més just, amb un repartiment més equilibrat dels esforços, ja que, sense això, les desigualtats econòmiques i socials experimentades al llarg de la vida es traslladen a la vellesa, com succeeix amb les bretxes de gènere, en el treball, en la cura i en les pensions.

En el nostre col·lectiu de persones grans, de manera compatible amb la valoració positiva del nostre Sistema de pensions contributives, el marge de millora de les pensions en col·lectius significatius és molt evident.

Un 25,64% de les pensions contributives se situen per sota del nivell de pobresa relativa (60% de la mitjana d'ingressos), més d'un 28% si li sumem les pensions no contributives.

Fins i tot un 8,19% de les pensions estan per sota del nivell de pobresa severa (30% de la mitjana d'ingressos).

Per tot això, la nostra reivindicació d'increment de les pensions més baixes és una qüestió essencial.

Precisament, emmarcat en termes de pobresa, l'Acord recentment signat per totes dues organitzacions ha suposat posar fre a una sagnia contínua de pèrdua de poder adquisitiu dels pensionistes, aconseguint frenar aquesta caiguda en picat en restablir l'IPC com a Índex revalorador de les pensions i assegurant el nul efecte d'una inflació negativa. Així com la desaparició del Factor de sostenibilitat, que actuava com una autèntica espasa de Dàmocles, que pretenia rebaixar les pensions de manera creixent, en un 9% per a les persones que actualment tenen 50 anys, fins a un 25% per a les més joves, avui entorn dels 20-25 anys, per a continuar augmentant la retallada fins i tot després, deixant els futurs pensionistes en una situació límit, en el moment més vulnerable de les seves vides.

6.-És molt important iniciar un debat per a després plasmar-lo en una futura llei integral de drets de les persones grans. Aquesta ha de garantir una protecció específica a les persones grans, i contemplar els àmbits de la salut, l'habitatge, la protecció social i econòmica, la protecció jurídica, la cultura o l'oci.

7.-Considerar el fet de l'envelliment com un assoliment obtingut pels avanços científico-tècnics del coneixement humà i, alhora, com un repte per a aconseguir que durant el temps en què es prolongui la pervivència es garanteixi la millor qualitat de vida.

8.-Ens continuarem mobilitzant contra la pobresa energètica, perquè el preu de la llum és desorbitat. Per això haurien d'implantar-se mesures específiques per a la població més vulnerable, com ara:

- Desenvolupar programes per a la població que, per trobar-se en situació de pobresa energètica, no pot adoptar cap mesura d'eficiència energètica i necessita que les administracions públiques (Govern central, governs autonòmics i municipals) financin aquestes actuacions.
- Ampliar i reforçar el bo social per a les persones vulnerables.
- Allargar el termini de moratòria per als talls de llum per a la població vulnerable.
- Aplicar una tarifa més baixa per a un consum mínim vital en els primers KWh consumits.

Davant els problemes que tenim el nostre col·lectiu, i si no es tenen en compte les nostres propostes en el desenvolupament de polítiques públiques i amb una major dotació de recursos per a la millora del sistema de salut i dependència, el finançament de les pensions, l'aplicació transversal de la perspectiva de gènere i el replantejament del sistema productiu i fiscal, els pensionistes i jubilats de CCOO i d'UGT ens continuarem mobilitzant fins a aconseguir-ho, cridant el conjunt de la societat a participar en aquestes mobilitzacions.

Miquel LLuch Rodriguez

Secretari General de la Federació
de Pensionistes i Jubilats de CCOO de Catalunya

Manuel Becerra Hormigo

Secretari General de la UJP-UGT de Catalunya.

JOSEP GUINOT i MAUCHAN - coordinador PUGGC

- ASSOCIACIÓ CIUTADANA PEL DRET DE LES DONES
- AJUPEL
- ASJUBI40
- COORDINADORA NACIONAL DE JUBILATS I PENSIONISTES
- FEDERACIÓ CATALANA DE LA UNIÓ DEMOCRÀTICA DE PENSIONISTES
- FEDERACIÓ DE JUBILATS I PENSIONISTES DE CC.OO. DE CATALUNYA
- SINDICAT INDEPENDENT I DEMÒCRATA DE TREBALLADORS DE CATALUNYA

Barcelona, 29 de setembre de 2021